

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કેન્દ્રીય આબકારી કમિશનર

વિરુદ્ધ

મેસર્સ ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ કંપની લિમિટેડ

સપ્ટેમ્બર ૨૯, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિ એસ. બી. સિંહા અને ન્યાયમૂર્તિ દલવીર ભંડારી]

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૮૫- શીર્ષક ૨૬.૨૦ 'ઇન્ક ડ્રોસ' અને 'ફલક્સ સ્કિમિંગ'-ડ્યુટીબિલિટી-અગાઉ ઠરાવ્યા મુજબ 'વેસ્ટ એન્ડ સ્કેપ' ગણાતી ચીજવસ્તુઓ જે સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ડ્યુટી માટે યોગ્ય ન હતી-ટેરિફમાં અનુગામી ફેરફારો-તે વસ્તુઓમાં ધાતુની ઊંચી ટકાવારી છે અને તે જ વેચાણપાત્ર છે તેના આધારે મહેસૂલની માંગ કરતી ડ્યુટી-ધારવામાં આવી:આ ચીજવસ્તુઓ કરપાત્ર

નથી કારણ કે તે ઉત્પાદિત પેદાશ નથી-આ ચીજવસ્તુ માત્ર એટલા માટે કરપાત્ર નથી કારણ કે તેનું વેચાણપાત્ર મૂલ્ય છે અને તેમાં ધાતુની ઊંચી ટકાવારી છે.

શબ્દો અને વાક્યો: 'ઉત્પાદન' -નો અર્થ.

વર્તમાન કેસમાં વિચારણા માટેનો પ્રશ્ન એ હતો કે શું 'ઝિંક ડ્રોસ' અને 'ફ્લક્સ સ્ક્રિમિંગ' જે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા એલ્યુમિનિયમ શીટ્સના ઉત્પાદનની પ્રક્રિયામાં કાઢવામાં આવ્યા હતા તે આબકારી જકાતને પાત્ર છે. ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ અને ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલના કેસો પર આધાર રાખતા ટ્રિબ્યુનલે ચુકાદો આપ્યો હતો કે તે એક્સાઇઝેબલ નથી.

આ અદાલતમાં અપીલમાં અપીલકર્તા-રેવન્યુએ દલીલ કરી હતી કે આ વસ્તુઓ એક્સાઇઝેબલ છે કારણ કે તે કેન્દ્રીય એક્સાઇઝ ટેરિફના પ્રકરણના શીર્ષક ૨૬.૨૦ ને ધ્યાનમાં રાખીને રાખ અને અવશેષો છે, અને કારણ કે તે એલ્યુમિનિયમની ઊંચી ટકાવારી ધરાવતી વેચાણપાત્ર કોમોડિટી છે અને ભારતીય એલ્યુમિનિયમ કેસ લાગુ પડતો નથી કારણ કે જે સમયે ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો ત્યારે કચરો માટે કોઈ ચોક્કસ એન્ટ્રી નહોતી.

અરજી નામંજૂર કરતાં કોર્ટેઠરાવ્યું :

૧. માત્ર એટલા માટે કે હવે 'રાખ અને અવશેષો' દ્વારા કેન્દ્રીય એક્સાઈઝ ટેરિફમાં ચોક્કસ એન્ટ્રી અસ્તિત્વમાં છે, તે પોતે જ કોઈ ઉત્પાદન પ્રક્રિયા સામેલ ન હોવા છતાં એક્સાઈઝ ડ્યુટીની ચુકવણીને આધિન કચરો બનાવશે નહીં.[૮૯૨-ડી]

૨. પ્રશ્નવાળી એન્ટ્રીમાં કોઈ કાનૂની સાહિત્ય નથી. તે એમ નથી કહેતો કે ધાતુની ચોક્કસ ટકાવારી કરતાં વધુ હોય તેવા કોઈપણ અવશેષોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું હોવાનું માનવામાં આવશે અથવા તેને હટાવી શકાય તેવું માનવામાં આવશે. પ્રતિવાદી દ્વારા જાળવવામાં આવેલા રેકૉર્ડ્સ કે જેના પર મહેસુલે આધાર રાખ્યો છે તે 'કચરો' ને વેચાણપાત્ર કોમોડિટી તરીકે ઓળખવા માટે એક સુસંગત પરિબળ હોઈ શકે છે, પરંતુ જો તે અન્યથા ન હોય તો કચરોમાં ધાતુની ટકાવારી પોતે જ તેને એક્સાઈઝેબલ ન બનાવી શકે. એક વસ્તુ માત્ર એટલા માટે કરપાત્ર નથી કારણ કે તેનું વેચાણપાત્ર મૂલ્ય હોઈ શકે છે.[૮૯૨-ઈ]

૩. એવું હોઈ શકે છે કે ટેરિફમાં કરવામાં આવેલા ફેરફારોને ધ્યાનમાં રાખીને કચરો હવે "કચરો અને ભંગાર" ના વર્ણનનો જવાબ આપતો નથી.જો કે, તે લગભગ સારી રીતે સ્થાપિત છે કે જો ધાતુની અમુક ટકાવારી કચરામાં જોવા મળે તો પણ એન્ટ્રીમાં કંઈક વધુ ન હોય તો તેને એક્સાઈઝેબલ વસ્તુ તરીકે પ્રસ્તુત કરવામાં આવશે નહીં.ધાતુની ઊંચી ટકાવારી ધરાવતો કચરો એક વેચાણપાત્ર કોમોડિટી છે એમ

ધારીને પણ, પ્રશ્ન ઊભો થશે કે શું તેને ઉત્પાદિત ઉત્પાદન કહી શકાય.'ઉત્પાદન' શબ્દનો અર્થ થાય છે પરિવર્તન. જોકે, દરેક ફેરફાર ઉત્પાદન નથી. વસ્તુનો દરેક ફેરફાર સારવાર, શ્રમ અને હેરફેરનું પરિણામ હોઈ શકે છે.પરંતુ ઉત્પાદનનો અર્થ કંઈક વધુ હશે.એક પરિવર્તન હોવું જોઈએ; એક નવી અને અલગ પેદાશ એક વિશિષ્ટ નામ, પાત્ર અથવા ઉપયોગ સાથે ઉભરી આવવો જોઈએ.[૮૯૨-એફ, એચ; ૮૯૩-એ]

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ કંપની લિમિટેડ અને અન્યો, [૧૯૯૫] સપ્લિમેન્ટ ૨ એસ. સી. સી. ૪૬૫ અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કલેક્ટર, પટના વિરુદ્ધ ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ, [૨૦૦૪] ૯ એસ. સી. સી. ૧ પર આધાર રાખ્યો હતો.

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ દિલ્લી ક્લોથ એન્ડ જનરલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડ, એ.આઈ.આર. ૧૯૬૩ એસ.સી. ૭૯૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલીય હુકમત :સિવિલ અપીલ નંબર ૨૪૦/૨૦૦૫.

અપીલ નંબર ઇ/૪૧૨૬/૩૦-એન.બી.(એ) માં સી.એ.એસ.ટી.એ.ટી., નવી દિલ્હીના અંતિમ ઓર્ડર નંબર ૬૪૫/૦૪-એન.બી.(એ) તારીખ ૨૫/૦૬/૨૦૦૪ માંથી.

અપીલકર્તા માટે ગોપાલ સુબ્રમણ્યમ, એ. એસ. જી., ટી. એસ. મૂર્તિ, રાઘવેન્દ્ર રાવ, પી. પરમેશ્વરન અને બી. કૃષ્ણ પ્રસાદ.

પ્રતિવાદી વતી વી. લક્ષ્મીકુમારન, રાજેશ કુમાર અને આલોક યાદવ.

ન્યાયાધીશ એસ. બી. સિંહાએ ચુકાદો આપ્યો હતો.

ઝિંક ડ્રોસ અને ફ્લક્સ રિકમિંગ એ એક્સાઈઝેબલ લેખો છે કે કેમ તે આ અપીલમાં સામેલ પ્રશ્ન છે, જે કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હી દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૫/૦૬/૨૦૦૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે, જેમાં પ્રતિવાદી દ્વારા અહીં દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

અહીં પ્રતિવાદી એલ્યુમિનિયમ શીટ્સનું ઉત્પાદન કરે છે, જેનો કાયો માલ એલ્યુમિનિયમ ઓક્સાઈડ છે. પીગળતી ભઠ્ઠીમાં, પીગળેલી ધાતુનું ટોચનું સ્તર

વાતાવરણના સંપર્કમાં આવે છે અને ઓક્સિડાઈઝ થાય છે. ઓક્સિડેશનના પરિણામે, એક પાતળું સ્તર/ફિલ્મ બને છે જે સ્ક્રિમિંગ દ્વારા દૂર કરવામાં આવે છે. આમ દૂર કરવામાં આવેલા બીજા સ્તરને કચરો કહેવામાં આવે છે. નિર્વિવાદપણે, ધૂળમાં ધાતુની ટકાવારી અલગ અલગ હશે અને તેમાં અમુક માત્રામાં એલ્યુમિનિયમ ધાતુ હશે.

શું 'કચરા' પર આબકારી જકાત ચૂકવવાપાત્ર છે કે કેમ તે પ્રતિવાદીના પોતાના કેસમાં આ અદાલતની બેન્ચ સમક્ષ વિચારણા માટે આવ્યો હતો જે યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો વિરુદ્ધ ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ કંપની લિમિટેડ અને અન્ય, [૧૯૯૫] સપ્લિમેન્ટ ૨ એસસીસી ૪૬૫ માં છે: (૧૯૯૫) ૭૭ ઇ.એલ.ટી. ૨૬૮. ઉપરોક્ત નિર્ણયને પગલે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કલેક્ટર, પટણા વિરુદ્ધ ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ, [૨૦૦૪] ૯ એસ. સી. સી. ૧ માં આ અદાલતની ૩-ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા અનુસરવામાં આવ્યો છે.

ટ્રિબ્યુનલે ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ (ઉપરોક્ત) અને ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) પછીના તેના વિવાદિત ચુકાદાને કારણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે આ મુદ્દો ઉપરોક્ત નિર્ણયો દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો છે.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ શ્રી ગોપાલ સુબ્રમણ્યમે દલીલ કરી હતી કે ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ (સુપ્રા) અને પરિણામે ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ (સુપ્રા) એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને સારો કાયદો ઘડતા નથી કે સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ ટેરિફ એક્ટ હેઠળ 'કચરો' નું વર્ગીકરણ બદલવામાં આવ્યું છે. આમ, તે હવે કચરો અથવા ભંગાર નથી પરંતુ 'રાખ અને અવશેષો' ના કાર્યક્ષેત્રમાં આવશે. વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ રજૂ કરશે કે ભારતીય એલ્યુમિનિયમ (સુપ્રા) એ આધાર પર આગળ વધ્યું હતું કે કચરો એક કચરો પદાર્થ હતો અને તે વેચાણપાત્ર ન હતો, જ્યારે હકીકતમાં તે માત્ર વેચાણપાત્ર જ નથી પરંતુ હકીકતમાં તેમાં ઊંચી ટકાવારી છે અને કેટલાક કિસ્સાઓમાં ૭૮ ટકા સુધી એલ્યુમિનિયમ છે. વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલની દલીલ છે કે કચરોનું મૂલ્ય કેટલીકવાર એલ્યુમિનિયમના મૂલ્ય કરતાં વધારે હોય છે અને આમ, તે "માલ" શબ્દના કાર્યક્ષેત્રમાં આવશે.

તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વી. લક્ષ્મીકુમારને દલીલ કરી હતી કે કચરો ઉત્પાદિત વસ્તુ નથી. તે ઉત્પાદનની પ્રક્રિયામાં ઉત્પાદન હોઈ શકે છે પરંતુ તે પોતે તેને ઉત્પાદિત ઉત્પાદન બનાવશે નહીં.

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફનો પ્રકરણ ૨૬ ઓરસ , સ્લેગ અને રાખ સાથે સંબંધિત છે.ઉપરોક્ત પ્રકરણના શીર્ષક ૨૬.૨૦ નું ઉપશીર્ષક ૨૬૨૦.૦૦ નીચે મુજબ છે:

હેડિંગ	સબ-હેડિંગ	માલનું વર્ણન	કરનો દર
૨૬.૨૦	૨૬૨૦.૦૦	રાખ અને અવશેષો (લોખંડ અથવા સ્ટીલના ઉત્પાદન સિવાય), જેમાં ધાતુઓ અથવા ધાતુના સંયોજનો હોય છે)	૧૬%

પ્રકરણ નોંધનો ફકરો ૩ જણાવે છે કે ઉપરોક્ત શીર્ષક માત્ર રાખ અને ઉદ્યોગમાં ધાતુઓના નિષ્કર્ષણ માટે અથવા ધાતુઓના રાસાયણિક સંયોજનોના ઉત્પાદન માટેના આધાર તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતા પ્રકારનાં અવશેષોને લાગુ પડે છે.

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ટેરિફની કલમ ૧૫ બેઝ મેટલ્સ અને બેઝ મેટલ્સની ચીજવસ્તુઓ સાથે સંબંધિત છે. નોંધ ૮ કચરો અને સ્કેપને વ્યાખ્યાયિત કરે છે જેનો અર્થ થાય છે "ધાતુના ઉત્પાદન અથવા યાંત્રિક કામગીરીમાંથી ધાતુઓનો કચરો અને સ્કેપ, અને ધાતુના માલ ચોક્કસપણે તૂટવા, કાપવા, ઘસારો અથવા અન્ય કારણોસર ઉપયોગી નથી".પ્રકરણ ૭૬ એલ્યુમિનિયમ અને તેની વસ્તુઓ સાથે સંબંધિત છે.‘એલોય ન હોય તેવા એલ્યુમિનિયમને ઓછામાં ઓછા ૯૯ ટકા એલ્યુમિનિયમ

વજન ધરાવતી ધાતુ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે, જો કે અન્ય કોઈપણ તત્વના વજનની સામગ્રી તેમાં નિર્દિષ્ટ મર્યાદા કરતાં વધી ન જાય. ‘એલ્યુમિનિયમ વેસ્ટ અને સ્ક્રેપ ‘હેડિંગ ૭૬.૦૨ ના સબ-હેડિંગ નંબર્સ ૭૬૦૨.૧૦ અને ૭૬૦૨.૮૦ ના કાર્યક્ષેત્રમાં આવે છે જે નીચે મુજબ વાંચે છે:

હેડિંગ	સબ-હેડિંગ	માલનું વર્ણન	કર નો દર
૭૬.૦૨	૭૬.૦૨.૧૦	એલ્યુમિનિયમ કચરો અને સ્ક્રેપ ઉત્પાદનની ફેક્ટરીમાં વપરાતો કચરો અને સ્ક્રેપ એલ્યુમિનિયમ પ્લેટ અને શીટના ઉત્પાદન માટે વપરાય છે	નીલ
	૭૬.૦૨.૮૦	અન્યો	૧૬%

‘એલ્યુમિનિયમ કચરો અથવા ભંગાર’ ના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટીકરણાત્મક નોંધ આ રીતે વાંચે છે:

“ ૭૬.૦૨ – એલ્યુમિનિયમ કચરો અથવા ભંગાર –૭૨.૦૪ શીર્ષક માટે સ્પષ્ટીકરણ નોંધમાં કચરો અને સ્કેપને લગતી જોગવાઈઓ આ શીર્ષક પર તેવીજ રીતે લાગુ થાય છે,

એલ્યુમિનિયમનો કચરો અને ભંગાર એ એલ્યુમિનિયમ ઉદ્યોગ માટે કાચા માલનો એક મહત્વપૂર્ણ સ્ત્રોત છે.તેનો ઉપયોગ ધાતુશાસ્ત્રમાં ડી-ઓક્સિડાઈઝિંગ અથવા ડી-કાર્બ્યુરાઈઝિંગ એજન્ટ તરીકે પણ થાય છે.

શીર્ષક તે આવરી લેતું નથી:

(એ) સિલિકેટ્સ (શીર્ષક ૨૬.૧૮ અથવા ૨૬.૧૯) ના સ્વરૂપમાં પુનઃપ્રાપ્ત કરી શકાય તેવા એલ્યુમિનિયમ ધરાવતા લોખંડ અથવા સ્ટીલના ઉત્પાદનમાંથી સ્લેગ, ડ્રોસ, વગેરે.

(બી) એલ્યુમિનિયમના ઉત્પાદનમાંથી રાખ અને અવશેષો (શીર્ષક ૨૬.૨૦).

(સી) ઇન્ગોટ્સ અને સમાન વણવપરાયેલા સ્વરૂપો, રિમેલ્ટેડ એલ્યુમિનિયમ કચરો અને સ્કેપમાંથી કાસ્ટ (શીર્ષક ૭૬.૦૧).”

ભારતીય એલ્યુમિનિયમ (ઉપરોક્ત) માં, પ્રતિવાદીની દલીલો નીચેની શરતોમાં નોંધવામાં આવી હતી:

“(૧) એલ્યુમિનિયમ ડ્રોસ અને સ્કિમિંગ્સ એ આકારણી કરનારાઓ દ્વારા ઉત્પાદિત એક્સાઇઝેબલ માલ છે, જેને તેના પર વસૂલવામાં આવતી એક્સાઇઝ ડ્યુટીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે અથવા જે શૂન્ય દરથી વસૂલવામાં આવે છે, અને (૨) એલ્યુમિનિયમની સળીઓના તે ભાગ પર ચૂકવવામાં આવેલી એક્સાઇઝ ડ્યુટીના સંદર્ભમાં આકારણી કરનારાઓને પ્રમાણસર ધિરાણની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં, જે એલ્યુમિનિયમ ડ્રોસ અને સ્કિમિંગ્સના ઉત્પાદનમાં પરિણમે છે.આ દલીલ એ ધારણા પર આગળ વધે છે કે એલ્યુમિનિયમનો કચરો અને સ્કિમિંગ એ તૈયાર આબકારી કર પાતર વસતુ છે.જો કોઈ એક્સાઇઝેબલ માલની વ્યાખ્યા પર નજર નાખતા, તો તે સ્પષ્ટ છે કે એલ્યુમિનિયમનો કચરો અને સ્કિમિંગ સંબંધિત સમયે સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ એન્ડ સોલ્ટ એક્ટ, ૧૯૪૪ની પ્રથમ અનુસૂચિમાં ન હતા અને તે એક્સાઇઝેબલ માલ, તૈયાર અથવા અન્યથા ન હતા.”

ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા દરમિયાન એલ્યુમિનિયમનો કચરો ઊભો થાય છે તેની નોંધ લેતા, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો:

“મૂલ્યાંકનકર્તાઓ દ્વારા બહારથી ખરીદવામાં આવેલા ડ્યુટી-પેઇડ એલ્યુમિનિયમ ઇનગોટ્સ જેવા કાચા માલનો સંપૂર્ણ જથ્થો એલ્યુમિનિયમ શીટ્સના ઉત્પાદનમાં

ઉપયોગમાં લેવાય છે.તે કોઈનો કેસ નથી કે મૂલ્યાંકનકર્તાઓ દ્વારા ઉત્પાદિત એલ્યુમિનિયમ શીટ્સ એલ્યુમિનિયમની સળીઓના ઓછા જથ્થામાં થી બનાવવામાં આવી હોત જેનો ખરેખર ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.ઉત્પાદનની પ્રક્રિયામાં, જરૂરી ગુણવત્તાની એલ્યુમિનિયમ શીટ્સનું ઉત્પાદન કરી શકાય તે માટે કચરો અને સ્ક્રિમિંગ્સ દૂર કરવાની જરૂર હતી.આનો અર્થ એ નથી કે એલ્યુમિનિયમની સંપૂર્ણ માત્રાનો ઉપયોગ એલ્યુમિનિયમ શીટના ઉત્પાદન માટે થતો ન હતો.ઉત્પાદન દરમિયાન, ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાની પ્રકૃતિને કારણે કાચા માલનો ચોક્કસ જથ્થો ખોવાઈ શકે છે અથવા કાચા માલનું થોડું પ્રમાણ બગાડ અથવા રાખનો ભાગ બની શકે છે.આનો અર્થ એ નથી કે સંપૂર્ણ કાચા માલનો ઉપયોગ તૈયાર એક્સાઈઝેબલ ઉત્પાદનોના ઉત્પાદનમાં થતો ન હતો.ખરીદેલા કાચા માલના જથ્થા અને તૈયાર ઉત્પાદનમાં મળેલા કાચા માલ વચ્ચેનું ચોક્કસ ગાણિતિક સમીકરણ શક્ય નથી અને તેની શોધ કરવી જોઈએ નહીં.”

કચરો એટલે શું તે મુખ્ય પ્રશ્ન છે.

ભારતીય એલ્યુમિનિયમ (સુપ્રા) માં, આ અદાલતે 'કચરો' શબ્દનો અર્થ નીચેના શબ્દોમાં નોંધ્યો હતો:

“'ડ્રોસ' શબ્દની વ્યાખ્યા ધ ન્યૂ શોર્ટર ઓક્સફર્ડ ઇંગ્લિશ ડિક્શનરીમાં આ રીતે કરવામાં આવી છે.

“કચરો, કચરો. (૧) પીગળેલી ધાતુની સપાટી પર બનેલી ગંદકીને ઓગાળીને ધાતુથી અલગ કરવામાં આવેલી અશુદ્ધિઓ. (૨) કોઈ પણ વસ્તુ સાથે મિશ્રિત વિદેશી પદાર્થ. (૩) નકારી કાઢો, કચરો, નકામો પદાર્થ, ખાસ કરીને મૂલ્યવાન વસ્તુથી વિપરીત અથવા અલગ કરો.”

અમેરિકન સોસાયટી ફોર મેટલ્સ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ એએસએમ મેટલ્સ રેફરન્સ બુક (બીજી આવૃત્તિ, ૧૯૮૩) 'કચરો' ને નીચે પ્રમાણે વ્યાખ્યાયિત કરે છે:

“પીગળેલી ધાતુઓની સપાટી પર જે ગંદકી બને છે તે મોટે ભાગે ઓક્સિડેશનને કારણે બને છે પરંતુ કેટલીકવાર સપાટી પર અશુદ્ધિઓ વધવાને કારણે બને છે.”

મેકગ્રો હિલ ડિક્શનરી ઓફ સાયન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ (૧૯૮૪ આવૃત્તિ) તેને આ રીતે વ્યાખ્યાયિત કરે છે:

“અશુદ્ધિ, સામાન્ય રીતે ઓક્સાઇડ, પીગળેલી ધાતુની સપાટી પર રચાય છે.”

ભારતીય એલ્યુમિનિયમ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતનો નિર્ણય હવે સારો કાયદો નથી, કારણ કે:

(અ) જ્યારે આ અદાલત દ્વારા નિર્ણય આપવામાં આવ્યો ત્યારે કચરો માટે કોઈ ચોક્કસ એન્ટ્રી નહોતી જ્યારે પ્રકરણ શીર્ષક ૨૬.૨૦ તે જ આવરી લે છે.

(બી) કચરો અને સ્ક્રિમિંગ બહાર ફેંકવામાં આવતા નથી પરંતુ વધુ વેચાણ માટે સાચવવામાં આવે છે.

બીજી બાજુ, પ્રતિવાદીની દલીલ આ પ્રમાણે છે:

(૧) અપીલકર્તાઓ કચરોમાંથી ધાતુ કાઢી રહ્યા નથી.

(૨) ધૂળમાં ધાતુની માત્રા મહત્વની નથી.

(૩) કચરો ધાતુ અથવા કચરો સાથે સરખાવાય તેમ નથી. (૪) કચરોની ફરજને લગતી સમસ્યાનું સમાધાન આ અદાલત દ્વારા ભારતીય એલ્યુમિનિયમ (ઉપરોક્ત) માં કરવામાં આવ્યું હતું.ત્યારબાદ, ટ્રિબ્યુનલે ટેરિફ હેડિંગ ૨૬.૨૦ પર વિચારણા કર્યા પછી એવું માન્યું હતું કે કચરો કરપાત્ર નથી.

ટેરિફ હેડિંગ ૨૬.૨૦ ને ૧૩/૧૯૮૬ ની અસર સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. તે કચરો નથી પરંતુ તે 'રાખ અથવા અવશેષ' શીર્ષક હેઠળ આવે છે.તે સાચું હોઈ શકે છે કે જ્યારે આ અદાલતનો નિર્ણય આપવામાં આવ્યો હતો ત્યારે જૂના ટેરિફમાં

કચરાના સંદર્ભમાં કોઈ ચોક્કસ એન્ટ્રી નહોતી, પરંતુ જે પ્રશ્ન વિચારણા માટે ઊભો થાય છે તે એ છે કે શું હવે 'રાખ અને અવશેષો' દ્વારા કેન્દ્રીય એક્સાઈઝ ટેરિફમાં કોઈ ચોક્કસ એન્ટ્રી અસ્તિત્વમાં છે, તો શું તે પોતે જ 'કચરો' બનાવશે જે એક્સાઈઝ ડ્યુટીની ચુકવણીને આધિન હશે, જોકે તેમાં કોઈ ઉત્પાદન પ્રક્રિયા સામેલ નથી.

તકરારી એન્ટ્રીમાં કોઈ કાનૂની સાહિત્ય નથી. તે એવું નથી કહેતું કે ધાતુની ચોક્કસ ટકાવારી કરતાં વધુ હોય તેવા કોઈપણ અવશેષોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું હોવાનું માનવામાં આવશે અથવા તેને હટાવી શકાય તેવું માનવામાં આવશે. પ્રતિવાદી દ્વારા જાળવવામાં આવેલા રેકૉર્ડ્સ કે જેના પર મહેસૂલએ આધાર રાખ્યો છે તે 'કચરો' ને વેચાણપાત્ર કોમોડિટી તરીકે ઓળખવા માટે એક સુસંગત પરિબળ હોઈ શકે છે, પરંતુ જો તે અન્યથા ન હોય તો કચરોમાં ધાતુની ટકાવારી પોતે જ તેને એક્સાઈઝેબલ ન બનાવી શકે. એક વસ્તુ માત્ર એટલા માટે કરપાત્ર નથી કારણ કે તેનું વેચાણપાત્ર મૂલ્ય હોઈ શકે છે.

એવું હોઈ શકે છે કે ટેરિફમાં કરવામાં આવેલા ફેરફારોને ધ્યાનમાં રાખીને કચરો હવે "કચરો અને ભંગાર" ના વર્ણનનો જવાબ આપતો નથી. જો કે, તે લગભગ સારી રીતે સ્થિર છે કે જો ધાતુની અમુક ટકાવારી કચરોમાં જોવા મળે તો પણ એન્ટ્રીમાં કંઈક

વધુ ન હોય તો તેને એક્સાઈઝેબલ વસ્તુ તરીકે પ્રસ્તુત કરવામાં આવશે નહીં.ભારતીય એલ્યુમિનિયમ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતે હકીકતમાં નોંધ્યું હતું કે કચરો અને રિક્કમિંગમાં અમુક માત્રામાં ધાતુ જોવા મળે છે.જો કે, એક તફાવત કરવામાં આવ્યો હતો કે કચરો અને રિક્કમિંગ એ 'કચરો અથવા સ્કેપ' જેવા સમાન વર્ગમાં ધાતુઓ નથી.ધાતુની ઊંચી ટકાવારી ધરાવતો કચરો એક વેચાણપાત્ર કોમોડિટી છે એમ ધારીને પણ, અમારા મતે, પ્રશ્ન ઊભો થશે કે શું તેને ઉત્પાદિત ઉત્પાદન કહી શકાય.'ઉત્પાદન' શબ્દનો અર્થ થાય છે પરિવર્તન.જોકે, દરેક ફેરફાર ઉત્પાદન નથી.વસ્તુનો દરેક ફેરફાર સારવાર, શ્રમ અને હેરફેરનું પરિણામ હોઈ શકે છે.પરંતુ ઉત્પાદનનો અર્થ કંઈક વધુ હશે.એક પરિવર્તન હોવું જોઈએ; એક નવો અને અલગ લેખ એક વિશિષ્ટ નામ, પાત્ર અથવા ઉપયોગ સાથે ઉભરી આવવો જોઈએ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ દિલ્લી ક્લોથ એન્ડ જનરલ મિલ્સ કંપની લિમિટેડ, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૩) એસ.સી. ૭૯૧ .

આપણે અહીં અગાઉ નોંધ્યું છે કે કચરો કેવી રીતે અસ્તિત્વમાં આવે છે. વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલે રજૂઆત કરી હતી કે ભારતીય એલ્યુમિનિયમ (ઉપરોક્ત) માં જ આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે "નિઃશંકપણે ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા દરમિયાન કચરો અને રિક્કમિંગ ઉત્પન્ન થાય છે", પરંતુ તેમાં એવું માનવામાં આવ્યું ન હતું કે તે ઉત્પાદન સમાન છે.

બીજી બાજુ, ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ (સુપ્રા) માં, આ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે કચરો અને સ્ક્રિમિંગ વેચવામાં સક્ષમ છે. આ અદાલતે વધુમાં અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે માત્ર કારણ કે આ વસ્તુનું વેચાણપાત્ર મૂલ્ય હોઈ શકે છે, તે જ તેને 'ઉત્પાદિત ઉત્પાદન' તરીકે રજૂ કરશે નહીં.

આ અદાલતે સ્પષ્ટપણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

“આ અદાલતે નિષ્કર્ષમાં જણાવ્યું હતું કે જે ચોક્કસ ચીજવસ્તુઓ પર આબકારી જકાત વસૂલવાની માંગ કરવામાં આવી છે તે ભારતમાં ઉત્પાદનની પ્રક્રિયામાંથી પસાર થઈ છે તે બતાવવાની જવાબદારી મહેસૂલની છે અને મહેસૂલ વિભાગે આ જવાબદારી નિભાવવા માટે કંઈ કર્યું નથી.”

વધુમાં ઠરાવેલ કે

“અમારા મતે, ઈન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ કંપની લિમિટેડની આ અદાલતે એવું માન્યું છે કે માત્ર વેચાણનો અર્થ એ નથી કે કચરો અને સ્ક્રિમિંગ એ વેચાણપાત્ર કોમોડિટી છે કારણ કે કચરો પણ વેચી શકાય છે અને જે બધું વેચાય છે તે જરૂરી નથી કે તે

વાણિજ્ય માટે જાણીતી માર્કેટબલ કોમોડિટી હોય અને જેમાં વેપાર કરવો યોગ્ય હોઈ શકે. આ કેસમાં સામેલ મુદ્દો ટ્રિબ્યુનલ અને આ અદાલતના ભૂતકાળના નિર્ણયો દ્વારા સંચાલિત થાય છે જ્યાં ટ્રિબ્યુનલ અને આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે ગેલ્વેનાઈઝેશન પ્રક્રિયા દરમિયાન કચરો તરીકે ઉદ્ભવતા ઝિંક ડ્રોસ અને સ્ક્રિમિંગ એ એક્સાઈઝેબલ માલ નથી. ટ્રિબ્યુનલે, અમારા મતે, ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ કંપની લિમિટેડમાં આ અદાલતના નિર્ણય પર સાચો આધાર રાખ્યો છે અને ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ કંપની લિમિટેડમાં આ અદાલતના અભિપ્રાયને પગલે ટ્રિબ્યુનલના ઉપરોક્ત નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને અમે અપીલકર્તાઓ સાથે અસંમત છીએ કે ઝિંક ડ્રોસ, ફ્લક્સ સ્ક્રિમિંગ અને ઝિંક સ્કેલિંગ માલ છે અને તેથી તે એક્સાઈઝેબલ છે."

આ કેસમાં પણ એવી દલીલ કરવામાં આવી નથી કે આ વસ્તુ ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા દરમિયાન મેળવવામાં આવી હતી. વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ દ્વારા અસ્પષ્ટ રીતે સૂચન કરવામાં આવ્યું હતું કે ટાટા આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિમિટેડ (ઉપરોક્ત) માં કાયદાની દરખાસ્તને વધુ પડતી દર્શાવવામાં આવી છે, પરંતુ ઉપરોક્ત અમારા તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને અમને નથી લાગતું કે આપણે ઉપરોક્ત પ્રશ્નમાં પ્રવેશ કરવો જોઈએ.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમને આ અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા મળતી નથી જે તે મુજબ
બરતરફ કરવામાં આવે છે.કોઈ ખર્ચ નહીં.

અપીલ બરતરફ.

કે. કે. ટી

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.